

Правата на Ромите во состојба на криза, изјавуваат 33 организации за човекови права

Скопје, 9 јуни 2026: Коалиција на активисти за човекови права и организации на граѓанското општество денес предупреди за системски напади врз најголемото етничко малцинство во Европа, во услови на пораст на фашизмот, безбедносизацијата и урнисувањето на меѓународниот правен поредок. Мрежата за права на Ромите, коалиција од 33 членки-организации во 21 европска земја, денес изјави дека состојбата со човековите права на ромскиот народ влезе во фаза на акутна криза. Оваа заедничка декларација произлегува од годишниот состанок на Мрежата за права на Ромите во Париз, на кој членките ја оценија брзо влошената состојба, обележана со подемот на крајнодесното управување, ерозијата на демократијата и систематското укинување на заштитата за расијализираните малцинства.

Експертите за човекови права тврдат дека прогонот на Ромите веќе не е прашање на неуспешна политика или занемарување, туку намерен политички проект кој доведе до брза безбедносизација на ромските заедници. Антиромските политички митинзи и самоволни групи се толерираат во [Унгарија](#). Масовното етничко профилирање и милитаризираните полициски рации се одвиваат неделно во [Грција](#). Антиромски закони за безбедност кои го криминализираат мајчинството беа донесени во [Италија](#). Антиромското законодавство во [Словенија](#) овозможува масовен надзор и полициски рации над цели заедници.

Широм континентот, Ромите сè повеќе се прикажуваат не како граѓани со права, туку како внатрешни безбедносни закани. Ова се засилува со координирани напори за делегитимизација на граѓанското општество и стратешко одземање на финансирањето на антирасистичките движења, додека владите го приоритизираат воените трошоци наспроти социјалната заштита.

Истовремено, преминот од рамката на државни обврски кон онаа која лажно ги врзува правата со "одговорности" ги поткопа самите темели на човековите права. Правата и одговорностите не се условени едни со други; секое лице поседува вродени права без оглед на способноста за "интеграција" или исполнување на должности дефинирани од државата, а исто така секој граѓанин носи одговорности независно од своите права. Со нивното поистоветување, политичките актери го искористија јазикот на одговорноста за да го оправдаат укинувањето на конкретните законски мандати и наменското финансирање за Ромите. Заедно со политичкото "мејнстриминг" на стратегиите за права, кои ги разводнуваат целните заштити во општи социјални цели, овој пристап ги направи Ромите невидливи во политиките. Со претстојната Мултигодишна финансиска рамка (МФР) 2028-2034 која се заканува да го укине наменското финансирање за рамноправноста на Ромите, ЕУ ризикува да ги напушти своите најранливи граѓани на дискреција на националистичките влади.

"Сведоци сме на намерно урнисување на заштитите кои некогаш ги штитеа најранливите", изјави Ѓорѓе Јовановиќ, претседател на Европскиот центар за права на Ромите, кој ја свикува Мрежата за права на Ромите. "Нарацијата дека Ромите мора да ги 'заслужат своите права' преку 'интеграција' е лажна и се користи за оправдување на нивната

исклученост. Безбедносизацијата на нашите заедници и одземањето на финансирањето на нашите браниоци се стратешки избори, не случајни грешки, на владите кои ја прифатија исклученоста. Нема да прифатиме Европа во која државјанството е условено со етничката припадност. Нашата борба е за универзалноста на човековите права и ќе продолжиме да ги одговараме овие влади, без оглед на политичката цена."

Мрежата за права на Ромите ги повикува институциите на ЕУ, државите-членки и меѓународните донатори да:

- **Прекинат со безбедносизацијата:** Укинат законодавство кое ги криминализира ромските заедници и да ги запрат воено-тактичките пристапи кон цивилното население.
- **Ја заштитат граѓанското општество:** Обезбедат одржливо финансирање за антирасистичките активисти и го заштитат оперативниот простор за бранителите на човековите права.
- **Ја обезбедат одговорноста:** Истражат и кривично гонат злосторства од омраза и државно спонзорирана дискриминација, вклучувајќи ги и дејствијата на групите за омраза кои дејствуваат без казнување.
- **Ја зачуваат специфичноста:** Одржат експлицитни цели за рамноправност на Ромите и наменско финансирање во буџетот на ЕУ по 2030 година, одбивајќи го разводнувањето на правата во општи цели за "социјална вклученост".

Нападот врз правата на Ромите е претходник на ерозијата на правата на сите. Мрежата за права на Ромите стои обединета во својата посветеност да ја брани универзалноста на човековите права и владеењето на правото.

Мрежата за права на Ромите беше основана од Европскиот центар за права на Ромите во 2022 година. Ги обединува ромските и неромските активисти посветени на одбрана на човековите права на ромскиот народ, и другите на кои им е насочен антициганизмот, низ цела Европа. Мрежата моментно вклучува 33 организации-членки во 21 земја.

Годишниот состанок се одржа во Париз од 26 до 28 мај 2026 година.

За повеќе информации или за организирање интервју, контактирајте:

Мустафа Асановски

Претседател

Здружение на граѓани Еднаква Правда

mustafa.asanovski@yahoo.com

+389 77 835 187